

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPK
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA

ASG wewn. 3398/78

JAWNE

Egz. Nr 1

Płk doc. dr Jerzy MACHURA
Płk dr Zygmunt GRZĘDA

**DZIAŁANIA BOJOWE ARMII LOTNICZEJ
W OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU**

43589

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1978

57

153

370 2L
3
101

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPK
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA

ASG wewn. 3398/78

JAWNE

Egz. Nr 1

2

Płk doc. dr Jerzy MACHURA
Płk dr Zygmunt GRZĘDA

DZIAŁANIA BOJOWE ARMII LOTNICZEJ
W OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU

 43589

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA
Warszawa, ul. Szucha 57
00-475

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1978

57

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen. broni K. Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPK
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA

JAWNE
~~DO DZYTU
SŁUŻBOWEGO~~

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657

ASG wewn. 3398/78

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. nr ...

1

PODSZTAO
Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 65 ust. 2 (Dz.U. Nr 11 poz. 95)
pocztowa

plk doo. dr Jerzy MACHURA

plk dr Zygmunt GRZĘDA

DZIAŁANIA BOJOWE ARMII LOTNICZEJ
W OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Instytut Taktyki i Strategii Lotnictwa

43589

W A R S Z A W A

1 9 7 8

S P I S   T R E Ś C I
=====

	str.
Wstęp	4
1. Przeznaczenie, zadania, skład i możliwości bojowe armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu	5
1.1. Przeznaczenie i zadania armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu	5
1.2. Skład bojowy, natężenie działań i możliwości bojowe armii lotniczej	9
2. Przygotowanie armii lotniczej do działań bojowych w operacji zaczepnej frontu	13
2.1. Wypracowanie decyzji przez dowódcę armii lotniczej	13
2.2. Planowanie działań bojowych armii lotniczej ...	15
2.3. Organizacja współdziałania i dowodzenia	20
2.4. Bazowanie armii lotniczej i manewr lotniskowy	27
3. Prowadzenie działań bojowych przez armię lotniczą w operacji zaczepnej frontu	30
3.1. Działania bojowe armii lotniczej w warunkach stosowania broni jądrowej	31
3.1.1. Udział armii lotniczej w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu	31
3.1.2. Oskona wojsk i obiektów tyłowych frontu od uderzeń z powietrza i rozpoznania powietrznego ...	35
3.1.3. Zwalczanie raketowych środków napadu jądrowego i lotnictwa nieprzyjaciela na lotniskach	37
3.1.4. Niszczenie i obézwiadnianie odwodów przeciwnika	38
3.2. Działania bojowe armii lotniczej podczas wykonywania zadań w warunkach niestosowania broni jądrowej	39
3.2.1. Niszczenie raketowych środków przenoszenia broni jądrowej i lotnictwa nieprzyjaciela	39

3.2.2. Lotnicze przygotowanie natarcia	str. 41
3.2.3. Niszczenie i obezwładnienie odwodów	42
4. Przejście armii lotniczej do działań bojowych z zas- tosowaniem broni jądrowej	43
Zakończenie	46

W S T Ę P

=====

W niniejszym opracowaniu przedstawione zostały węzłowe zagadnienia działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu.

W pierwszym rozdziale omówiono przeznaczenie, zadania i możliwości bojowe armii lotniczej. Treść tego rozdziału stanowi merytoryczną bazę do rozważań w kolejnych częściach tego opracowania. W drugim rozdziale ujęte zostały zagadnienia dotyczące przygotowania armii lotniczej do działań bojowych w operacji zaczepnej frontu. Główną uwagę w tym rozdziale skupiono na wypracowaniu decyzji i planowaniu działań bojowych oraz organizacji współdziałania i dowodzenia. W trzecim rozdziale omówione zostały właściwości działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu w warunkach stosowania i niestosowania broni jądrowej.

Materiał przeznaczony jest dla słuchaczy wszystkich kursów Akademii Sztabu Generalnego WP, a także dla kursów podyplomowych.

- Zolaynecio OF
- Wskazanie operacji powietrznej.

1. Przeznaczenie, zadania, skład i możliwości bojowe armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu.

1.1. Przeznaczenie i zadania armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu.

Armia lotnicza jest związkami operacyjnym lotnictwa frontowego, w skład którego wchodzi związki taktyczne i oddziały różnych rodzajów lotnictwa. Jest ona przeznaczona przede wszystkim do prowadzenia działań bojowych w operacjach zaczepnych i obronnych frontu i w związku z tym organizacyjnie wchodzi w skład frontu. Na kierunkach nadmorskich armia lotnicza może brać udział w działaniach bojowych i operacjach prowadzonych przez marynarkę wojenną. Oprócz tego, w warunkach niestosowania broni jądrowej, armia lotnicza może uczestniczyć w operacjach powietrznych sił powietrznych na TDW.

Poza udziałem w operacjach frontu, marynarki wojennej i sił powietrznych, armia lotnicza może prowadzić własne operacje powietrzne w celu: osłabienia przeciwnego zgrupowania lotniczego nieprzyjaciela; niszczenia jego rakietowych środków napadu jądrowego; dezorganizowania przewozów operacyjnych; niszczenia /obezwładnienia/ jego odwodów w pasie działań frontu.

Prowadząc działania wspólnie z wojskami lądowymi, armia lotnicza wykonuje zadania w całym pasie natarcia frontu i na pełną głębokość operacji. W działaniach wojennych prowadzonych z zastosowaniem broni jądrowej armia lotnicza bierze udział w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu, a ponadto w operacjach powietrznych lotnictwa dalekiego zasięgu i w operacjach powietrzno-desantowych /na nadmorskich kierunkach operacyjnych w kombinowanych operacjach desantowych/.

Zadania armii lotniczej w operacji zaczepnej określa dowódca frontu, biorąc pod uwagę zamiar operacji strategicznej na TDW i operacji frontowej, zadania wykonywane przez wojska lądowe frontu, lotnictwo dalekiego zasięgu i lotnictwo transportowe oraz skład i możliwości bojowe armii lotniczej.

Zadania armii lotniczej dzieli się na cztery grupy.

1 Do pierwszej grupy zalicza się zadania wykonywane przez armię lotniczą w operacjach powietrznych sił powietrznych w warunkach niestosowania broni jądrowej. Operacje te mogą być prowadzone w celu:

- rozgromienia /osłabienia/ zgrupowań lotniczych nieprzyjaciela i jego raketowych środków napadu jądrowego;
- rozbicia strategicznych i operacyjnych odwołów;
- zerwania strategicznych i operacyjnych przewozów nieprzyjaciela.

W operacjach powietrznych armia lotnicza może wykonywać różne zadania. Na przykład, w operacji powietrznej sił powietrznych, prowadzonej w celu rozgromienia /osłabienia/ zgrupowań lotniczych może niszczyć samoloty na lotniskach i w powietrzu, lotniska, niszczyć /obezwładniać/ środki OPL oraz dezorganizować systemy dowodzenia lotnictwem taktycznym i obroną przeciwlotniczą nieprzyjaciela.

W operacji powietrznej prowadzonej w celu rozbicia odwołów strategicznych i operacyjnych armia lotnicza może niszczyć stacje kolejowe, na których wyladują /załadowują/ się wojska, węzły kolejowe i drogowe, mosty i inne urządzenia inżynierskie na drogach przewozu lub przemarszu odwołów.

W czasie wykonywania zadań w tych operacjach powietrznych armia lotnicza jest zobowiązana do ciągłego rozpoznawania i niszczenia raketowych środków przenoszenia broni jądrowej.

2 Druga grupa obejmuje zadania armii lotniczej wykonywane według planu frontu, w ciągu całej operacji zaczepnej.

Do grupy tej zalicza się następujące zadania:

- osłonę wojsk i obiektów tyłowych frontu od uderzeń i rozpoznania z powietrza;
- niszczenie raketowych środków przenoszenia broni jądrowej i lotnictwa nieprzyjaciela;
- niszczenie i obezwładnianie odwołów operacyjnych;
- prowadzenie rozpoznania powietrznego;
- transport powietrzny;
- zadania pomocnicze.

I. 6. Operacja powietrzna
- niszczenie zgr. lotniczych odwołów
- niszczenie operacyjnych odwołów

II - obo F
- niszczenie odwołów
- niszczenie powietrznego transportu
- niszczenie powietrznego

III - obo A
- niszczenie odwołów
- niszczenie powietrznego transportu
- niszczenie powietrznego

Warunki sytuacji operacyjnej mogą podyktować potrzebę wykonania przez armię lotniczą szeregu zadań specyficznych na korzyść operacji frontowej, na przykład: dezorganizacji lądowych i morskich przewozów, walki z desantami powietrznymi i morskimi itp. Realizacja wymienionych wyżej zadań wywiera wpływ nie tylko na przebieg całej operacji frontowej, ale także na przebieg operacji poszczególnych armii /ogólnowojskowych i pancernych/ wchodzących w skład frontu.

3 Trzecia grupa zadań to zadania wykonywane przez armię lotniczą na korzyść i według planu armii ogólnowojskowych /pancernych/, w ramach wydzielonego limitu lotów bojowych. Do tej grupy zadań zalicza się:

- lotnicze wsparcie wojsk armii;
- zabezpieczenie wysadzenia i wsparcie taktycznych desantów powietrznych i morskich;
- prowadzenie rozpoznania powietrznego;
- zadania pomocnicze;

Ponadto do tej grupy zalicza się także zadania specjalne, jak oświetlanie terenu, stawianie zasłon dymnych itp.

W wykonaniu trzeciej grupy zadań oprócz lotnictwa bojowego i transportowego bierze aktywny udział lotnictwo wojsk lądowych.

Czwarta grupa obejmuje zadania wykonywane przez armię lotniczą w operacjach powietrzno-desantowych i w kombinowanych operacjach desantowych:

- zabezpieczenie pokonywania przez lotnictwo dalekiego zasięgu i lotnictwo transportowe przyfrontowej strefy OPL przeciwnika;
- lotnicze przygotowanie wysadzenia desantu powietrznego i morskiego;
- lotnicze wsparcie desantów po ich wylądowaniu.

Wszystkie wymienione zadania oraz wytyczne dotyczące ich wykonania armia lotnicza otrzymuje od dowódcy frontu lub za jego pośrednictwem.

W operacji zaczepnej frontu prowadzonej z użyciem broni jądrowej lub tylko z zastosowaniem środków konwencjonalnych zadania armii lotniczej w zasadzie będą takie same.

W operacji zaczepnej frontu lub w jednym z jej etapów prowadzonych bez użycia broni jądrowej zwiększy się jedynie ilość obiektów zwalczanych przez armię lotniczą. W tej sytuacji lotnictwo zwalczać będzie także obiekty przewidziane do niszczenia przez wojska rakietowe w warunkach stosowania broni jądrowej.

W tym okresie ogólna liczba samolotów wykorzystywanych do działań bojowych może się stopniowo zmniejszać, ponieważ wraz ze wzrostem zagrożenia jądrowego sukcesywnie coraz większe siły armii lotniczej będą utrzymywane w składzie tzw. "rzutu jądrowego", w gotowości do natychmiastowego wykonania uderzeń jądrowych.

W okresie niestosowania broni jądrowej szczególne znaczenie ma walka z lotnictwem przeciwnika, prowadzona w celu zdobycia panowania w powietrzu. Walką o panowanie w powietrzu, prowadzoną w ramach operacji powietrznej sił powietrznych, z zasady armia lotnicza rozpocznie działania bojowe.

W toku całej operacji zaczepnej armia lotnicza kontynuuje walkę z lotnictwem przeciwnika w ramach osłony wojsk i obiektów tyłowych frontu oraz działań urzurowanych armii lotniczej na lotniska przeciwnika. W niektórych sytuacjach /wprowadzenie drugiego rzutu frontu, forsowanie szerokiej przeszkody wodnej/ armia lotnicza może przeprowadzić samodzielną operację powietrzną w celu osłabienia lotnictwa taktycznego przeciwnika bazującego w pasie działań frontu.

Prowadząc walkę o panowanie w powietrzu, armia lotnicza powinna równocześnie rozpoznawać i niszczyć rakietowe środki napadu jądrowego nieprzyjaciela.

W czasie operacji powietrznych, a także w czasie wykonywania innych zadań w operacji zaczepnej frontu, prowadzonej w warunkach niestosowania broni jądrowej, armia lotnicza znaczną część swego wysiłku powinna przeznaczać do zwalczania środków OPL przeciwnika. W warunkach stosowania broni jądrowej przewiduje się, że część środków OPL nieprzyjaciela zniszczą wojska rakietowe /bronią jądrową/.

1.2. Skład bojowy, natężenie działań i możliwości bojowe armii lotniczej.

Skład bojowy armii lotniczej nie jest stały. Określa go każdorazowo Naczelne Dowództwo biorąc pod uwagę: rolę i miejsce frontu w operacji strategicznej; zadania frontu w operacji zaczepnej; skład sił wojsk lądowych i lotnictwa przeciwstawnego przeciwnika; ilość środków jądrowych wydzielonych dla frontu i armii lotniczej na operację; pojemność sieci lotniskowej w pasie działań wojsk frontu, a także ilość sił lotnictwa dalekiego zasięgu i lotnictwa odwodu Naczelnego Dowództwa, które może być zaangażowane do działań w pasie frontu w czasie operacji zaczepnej.

W skład armii lotniczej może wchodzić kilka dywizji lotniczych oraz samodzielnych pułków lotniczych wszystkich rodzajów lotnictwa.

Średnio armia lotnicza w swoim składzie może posiadać: około 40% samolotów myśliwskich; do 25% samolotów myśliwsko-bombowych /myśliwsko-szturmowych/; do 15% samolotów bombowych; do 10% samolotów rozpoznawczych oraz do 10% samolotów treningowych, pomocniczych i specjalnych.

W czasie ćwiczeń prowadzonych na europejskim TDW radziecka armia lotnicza zazwyczaj posiadała: dwie - trzy dywizje lotnictwa myśliwskiego /DLM/; jedną - dwie dywizje lotnictwa myśliwsko-bombowego /DLMB/; jedną dywizję lotnictwa bombowego /DLB/; dwa - trzy pułki lotnictwa rozpoznawczego /plr/; dwa - trzy pułki śmigłowców /ps - wielozadaniowych/ jeden pułk lotnictwa transportowego /plt/; pułk przeciwdziałania radioelektronicznego oraz kilka eskadr specjalnych /łączności, sanitarna, dowodzenia/.

Armia lotnicza o składzie koalicyjnym, której trzon stanowiło lotnictwo WP, najczęściej posiadała następujący skład bojowy: dwie dywizje lotnictwa myśliwskiego, dwie dywizje lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego /każda w składzie dwóch pułków lotnictwa myśliwsko-szturmowego i jednego pułku lotnictwa rozpoznania taktycznego/, jedna dywizja lotnictwa myśliwsko-bombowego /lub tylko pułk lotnictwa myśliwsko-bombowego/, jedna

brygada lotnictwa bombowo-rozpoznawczego /BLBR/, trzy pułki śmigłowców /z tego dwa pułki lotnictwa wojsk lądowych i jeden pułk śmigłowców transportowych/, jeden pułk lotnictwa transportowego oraz kilka eskadr specjalnych /przeciwdziałania radioelektronicznego, łącznikowe, sanitarne/.

Ogółem każda armia lotnicza ma w swym składzie od 500 do 800 samolotów oraz około 200 śmigłowców.

Intensywność działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu zależy od natężenia działań i wydzielonego limitu lotów bojowych.

Natężenie działań bojowych to liczba lotów bojowych przypadająca na załogę, samolot, eskadrę, pułk lub dywizję w określonym czasie /najczęściej w ciągu jednej doby/. Normy natężenia lotów bojowych dla poszczególnych rodzajów lotnictwa są określone w regulaminach.

W konkretnych warunkach sytuacji, te normy konkretyzuje się w zależności od: nakazanych do wykonania zadań; możliwej liczby lotów na każdy samolot w ciągu doby; bazowania, pary doby, warunków atmosferycznych i fizycznych możliwości załóg lotniczych. W określonych sytuacjach natężenie działań bojowych może być większe, niż określają to regulaminy. Dla lotnictwa myśliwsko-szturmowego, myśliwsko-bombowego, rozpoznania taktycznego i myśliwskiego może ono dochodzić do 4-6 lotów na samolot w ciągu doby, a dla lotnictwa bombowego - do trzech lotów. Takie natężenie może być stosowane przede wszystkim w pierwszych dniach wojny, kiedy to będzie się wyraźnie dążyć do osiągnięcia rozstrzygających rezultatów działań w krótkim czasie.

W czasie planowania działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu przyjmuje się średnie dobowe normy natężenia działań bojowych. Normy te wynoszą: dla lotnictwa myśliwsko-szturmowego, myśliwsko-bombowego, rozpoznania taktycznego i myśliwskiego - nie więcej niż półtora-dwa loty na załogę w ciągu doby, a dla lotnictwa bombowego i rozpoznania operacyjnego - jeden - półtora lotu.

Limit lotów bojowych armii lotniczej zależy od lotniczo-^{oraz}technicznego resursu samolotów od ilości wydzielonych na okres

Wskazniki : wskaźnik skuteczności działań

operacji zaczepnej frontu środków materiałowych /paliwo, amunicja itp./. Określa się go biorąc pod uwagę skład bojowy armii lotniczej w rejonie wyjściowym, średnie natężenie działań bojowych według rodzajów lotnictwa i długotrwałość operacji. Limit ten może być wyrażony w armiolotach, w armijnych jednostkach napełnienia /paliwo/ lub w armijnych jednostkach ognia /amunicja/.

Jak wynika z obliczeń oraz uzyskanych doświadczeń z przeprowadzonych ćwiczeń, armia lotnicza w operacji zaczepnej frontu trwającej 15-20 dni może dysponować od 22 do 30 armiolotami oraz 3-4 armiolotami na udział w operacji powietrznej prowadzonej w celu uzyskania panowania w powietrzu na TDW. W sumie armia lotnicza w operacji zaczepnej frontu i w operacji powietrznej może dysponować 25-34 armiolotami. Ponadto może ona otrzymać ok. 40% amunicji jądrowej przydzielonej dla frontu na okres całej operacji. Na przykład, jeżeli front otrzyma przydział 300 ładunków jądrowych na operację, to w tej liczbie może być około 120 lotniczych bomb jądrowych.

LB
40%
op. armii
25-34

amunicja
no 15-20 dni

Możliwości bojowe armii lotniczej zależą przede wszystkim od jej składu bojowego /ilościowego i jakościowego/. Charakteryzują je następujące wskazniki: skuteczność działań lotnictwa podczas wykonywania podstawowych zadań bojowych; zasięg bojowego oddziaływania na nieprzyjaciela; możliwość wykonania zadań w oszacie; intensywność działań oraz możliwość prowadzenia działań w trudnych warunkach atmosferycznych i w nocy. Z tych wskazników najważniejszym jest wskaźnik skuteczności działań lotnictwa.

Przykładowo, armia lotnicza w składzie: dwóch DLM, jednej DLMB, dwóch DLSzR i jednej BLDR /nie licząc oddziałów śmigłowoów, lotnictwa transportowego i pomocniczego/, stosując konwencjonalne środki rażenia, przy założonym współczynniku sprawności technicznej sprzętu lotniczego 0,8, w jednym armiolocie może:

a) lotnictwem myśliwsko-bombowym, myśliwsko-szturmowym i oszczędnością sił /50%/ lotnictwa bombowo-rozpoznawczego:

zniszczyć wyrzutnie dwóch baterii PR typu "Pershing" oraz trzech dywizjonów PR typu "Honest John";
1/2 B&BR.

- zniszczyć dwie eskadry samolotów rozmieszczonych na lotniskach poza ukryciami;
- obezwładnić jeden batalion ozołgów, jeden batalion piechoty zmechanizowanej, trzy baterie artylerii i trzy baterie PRK typu "Hawk".

chwila
zda
SWM b/ lotnictwem myśliwskim zniszczyć w walkach powietrznych od 80 do 100 samolotów przeciwnika.

c/ lotnictwem rozpoznania taktycznego i częścią sił /50%/ lotnictwa bombowo-rozpoznawczego rozpoznać około 110-140 obiektów nieprzyjaciela.

Natomiast stosując bomby jądrowe, armia lotnicza w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym może siłami jednej DLMB i jednej BLBR wykonać uderzenie nie mniej niż 65 bombami jądrowymi, przy następujących założeniach:

- współczynnik sprawności technicznej sprzętu lotniczego - 0,8;
- średni stosunek samolotów - nosicieli broni jądrowej do samolotów lotnictwa myśliwsko-bombowego /bombowo-rozpoznawczego/ zabezpieczających te nosiciele w granicach 1:1.

2. Przygotowanie armii lotniczej do działań bojowych w operacji zaczepnej frontu.

Przygotowanie armii lotniczej do działań bojowych obejmuje całokształt przedsięwzięć związanych z organizacją, planowaniem i wszechstronnym zabezpieczeniem działań bojowych. Przedsięwzięcia te są realizowane przez dowódcę, sztab i organy partyjne-polityczne armii lotniczej, związki taktyczne i oddziały lotnicze oraz organa tylowe lotnictwa.

Z całego złożonego procesu przygotowania armii lotniczej do działań bojowych zostaną omówione tylko główne przedsięwzięcia dotyczące wypracowania przez dowódcę armii lotniczej decyzji, planowania działań bojowych, organizacji współdziałania i dowodzenia oraz bazowania i manewru lotniskowego armii lotniczej.

2.1. Wypracowanie decyzji przez dowódcę armii lotniczej

Decyzja dowódcy armii lotniczej jest podstawą do przeprowadzenia wszelkich przedsięwzięć związanych z przygotowaniem i prowadzeniem działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu.

Danymi wyjściowymi do powzięcia decyzji są zadania postawione armii lotniczej przez dowódcę frontu oraz wytyczne Naczelnego Dowódcy sił powietrznych.

Dowódca frontu stawiając zadania informuje dowódcę armii lotniczej o zamiarze operacji i określa: na wykonanie jakich zadań powinny być ześrodkowane wysiłki armii lotniczej; obiekty działań lotnictwa w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu, liczbę wykorzystywanych środków jądrowych, kolejność działań armii lotniczej w tym uderzeniu; zadania wykonywane w trakcie operacji frontowej; zagadnienia współdziałania lotnictwa z wojskami raketowymi, z armiami ogólnowojskowymi i pancernymi oraz z wojskami obrony przeciwlotniczej frontu. Ponadto może on udzielić wytycznych dotyczących współdziałania armii lotniczej z marynarką wojenną oraz ze związkiem operacyjnym lub taktycznym wojsk obrony powietrznej kraju.

Naczelny Dowódca sił powietrznych udziela wytycznych odnośnie: uzupełnienia sił armii lotniczej w toku operacji; organizacji współdziałania z armiami lotniczymi sąsiednich frontów, związkami taktycznymi lotnictwa dalekiego zasięgu i lotnictwa transportowego; przegrupowania sił armii lotniczej oraz organizacji zabezpieczenia działań bojowych.

Dowódca armii lotniczej w swojej decyzji o działaniach armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu ujmuje: wnioski z oceny sytuacji; zamiar działań; treść i kolejność wykonania podstawowych zadań; zadania samodzielnych oddziałów i związków taktycznych lotnictwa oraz sposoby ich doprowadzenia do podwyższonej i pełnej gotowości bojowej; organizację współdziałania, dowodzenia i zabezpieczenia działań bojowych.

Wnioski z oceny sytuacji powinny opierać się na jakościowo-ilościowej ocenie stosunku sił zgrupowań lotniczych obu stron.

Zamiar działań bojowych powinien zawierać: cel działań bojowych i główne zadania bojowe; główny wysiłek armii lotniczej; sposoby wykonania tych zadań; sposób zastosowania amunicji jądrowej; podział amunicji jądrowej i limitu lotów na wykonanie zadań w operacji; ugrupowanie armii lotniczej w rejonie wyjściowym i w toku operacji.

Podczas określania treści i kolejności wykonania zadań, główną uwagę należy zwrócić na sprecozowanie zagadnień dotyczących: wykonania pierwszego zmasowanego uderzenia jądrowego i pierwszego zmasowanego uderzenia operacji powietrznej/jeśli armia lotnicza bierze udział w tej operacji/; prowadzenia bitew powietrznych - według przewidywanych wariantów; osłony wojsk frontu w toku operacji; niszczenia środków napadu jądrowego przeciwnika oraz prowadzenia rozpoznania powietrznego. Wszystkie te zagadnienia powinny być rozpatrywane pod kątem prowadzenia działań bojowych przez armię lotniczą tak w warunkach stosowania, jak i nie stosowania broni jądrowej oraz określać sposoby przechodzenia od działań bojowych prowadzonych środkami konwencjonalnymi do działań z użyciem broni jądrowej.

Zadania związków taktycznych i samodzielnych oddziałów lotniczych są określane w decyzji dowódcy armii lotniczej na pierwsze dni operacji frontowej. Decyzję opracowuje się grafi-

cznie na mapie z odpowiednią legendą lub w formie tekstualnej.

2.2. Planowanie działań bojowych armii lotniczej.

Celem planowania działań bojowych jest określenie: kolejności wykonania podstawowych zadań przez armię lotniczą; sił, środków i sposobów wykonania każdego z tych zadań; treści i kolejności współdziałania armii lotniczej z wojskami frontu, z lotnictwem dalekiego zasięgu, z sąsiednimi armiami lotniczymi i w ramach samej armii lotniczej; przedsięwzięć w zakresie organizacji dowodzenia i wszechstronnego zabezpieczenia działań bojowych.

W procesie planowania działań biorą udział szefowie oddziałów i służb oraz niewielka liczba najbardziej odpowiedzialnych oficerów sztabu armii lotniczej. Wszelkie zagadnienia są opracowywane w taki sposób, aby umożliwiały planowe prowadzenie działań bojowych armii lotniczej niezależnie od warunku rozpoczynania i przebiegu operacji zaczepnej frontu /zastosowanie broni jądrowej lub środków konwencjonalnych/. Można to osiągnąć tylko w warunkach jednoczesnego planowania całokształtu działań bojowych armii lotniczej.

W armii lotniczej opracowuje się "Plan działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu". Plan ten, ujmujący rezultaty planowania działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej, opracowuje się graficznie na mapie oraz jego część tekstualną w legendzie.

Plan działań bojowych armii lotniczej podpisuje dowódca i szef sztabu armii lotniczej, a zatwierdza - dowódca frontu.

Planowanie działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu jest ściśle powiązane z planowaniem działań bojowych w operacji powietrznej prowadzonej dla rozgromienia /osłabienia/ zgrupowania lotniczego przeciwnika. Szczególnie takie zagadnienia, jak: osiaganie podwyższonej i pełnej gotowości bojowej przez armię lotniczą, planowanie bitew powietrznych, odtwarzanie gotowości bojowej, maskowanie operacyjne, bazowanie i szereg innych, powinny być opracowywane równocześnie w odniesieniu do działań bojowych armii lotniczej w ope-

racji zaczepnej frontu i w operacji powietrznej. Zagadnienia dotyczące jednoczesnego działania w operacji zaczepnej i w operacji powietrznej z zasady umieszcza się w jednym planie - w planie działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu. Natomiast zagadnienia dotyczące tylko operacji powietrznej ujmuje się w oddzielnym dokumencie - w planie działań bojowych armii lotniczej w operacji powietrznej sił powietrznych.

W czasie planowania działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu, szczególną uwagę zwraca się na podział amunicji jądrowej i limitu armii lotniczej według zadań frontu i armii lotniczej oraz według rodzajów lotnictwa. Podział lotniczej amunicji jądrowej według zadań frontu i armii lotniczej jest dokonywany na podstawie wytycznych dowódcy frontu. Jak wynika z przeprowadzonych kalkulacji i doświadczeń z ćwiczeń, podział ten w zależności od zaistniałej sytuacji może być następujący: pierwsze uderzenie jądrowe frontu - do 40-50% lotniczych środków jądrowych przydzielonych na okres całej operacji, zadanie bliższe frontu - do 15-20%, zadanie dalsze frontu - ok. 20-30%, i w odwodzie - od 5 do 10% tych środków.

Podział lotniczych środków jądrowych /z wyjątkiem utrzymywanych w odwodzie/ według zadań armii lotniczej może być następujący:

- niszczenie środków napadu jądrowego, w tym lotnictwa taktycznego przeciwnika - 25-30%;
- niszczenie i obezwładnianie odwodów - 35-40%;
- wsparcie wojsk armii ogólnowojskowych i pancernych - 25-30%.

Powyższe wskaźniki procentowe podziału lotniczej amunicji jądrowej według zadań frontu i armii lotniczej mają orientacyjny, przykładowy charakter. W konkretnych warunkach mogą one odbiegać od przytoczonych powyżej.

Planowanie limitu lotów armii lotniczej wykonuje się według zadań frontu, zadań armii lotniczej i według rodzajów lotnictwa.

Podział limitu lotów według zadań frontu zależy od zakresu i długotrwałości wykonywania określonych zadań, liczby armiolotów

przydzielonych armii lotniczej na operację zaczepną frontu, średniego dobowego natężenia działań oraz od liczby armiolotów pozostawionych w odwodzie dowódcy frontu.

Podział limitu lotów według zadań wojsk frontu może być następujący:

Zadanie frontu	Liczba armiolotów /pułkoltów/					
	LM	LMB	LMSz	LRT	LDR	Razem
Zadanie bliższe	13/78	13/39	13/52	13/26	13/13	13/208
Zadanie dalsze	12/72	12/36	12/48	12/24	12/12	12/192
Odwód	2/12	2/6	2/8	2/4	2/2	2/32
Ogółem	27/162	27/81	27/108	27/54	27/27	27/432

Uwaga: Do obliczeń przyjęto następujące dane wyjściowe: czas trwania zadania bliższego frontu - 6 dni, zadania dalszego - 9 dni; skład bojowy AL: dwie DLM, jedna DLMB, dwie DLSZR /każda w składzie 2 plmsz i 1 plrt/, jedna BLBR /przyjęta jako odpowiednik jednego pułku/; na operację zaczepną frontu wydzielono 27 armiolotów; w odwodzie dowódcy frontu pozostawiono 2 armioloty.

Z przytoczonego przykładu wynika, że na wykonanie zadania bliższego frontu w ciągu 6 dni wydzielono 13 armiolotów, to jest 48,1% armiolotów przydzielonych na operację zaczepną, a na zadanie dalsze /9 dni/ - 12 armiolotów, to jest 44,4%. Liczby te wykazują, że większa część wysiłku armii lotniczej wykorzystana została podczas wykonywania zadania bliższego frontu. Celowość takiego podziału wysiłku, w warunkach nie stosowania broni jądrowej, można uzasadnić tym, że w trakcie wykonywania tego zadania powinny być rozbite podstawowe siły przeciwnika /lotnictwo, wojska lądowe, wojska rakietowe/, przede wszystkim siłami lotnictwa.

W działaniach wojennych prowadzonych w warunkach stosowania broni jądrowej, potrzeby związane z użyciem lotnictwa wykorzystującego klasyczne środki rażenia

w operacji zaczepnej frontu będą znacznie mniejsze. W związku z tym, w warunkach stosowania broni jądrowej, wyżej przedstawiony podział wysiłku lotnictwa także zapewnia wykonanie przez armię lotniczą wszystkich zadań w operacji zaczepnej frontu.

Podczas dokonywania podziału limitu lotów lotnictwa myśliwsko-szturmowego, myśliwsko-bombowego i bombowo-rozpoznawczego według zadań armii lotniczej uwzględnia się: po pierwsze - znaczenie i liczbę obiektów przeciwnika podlegających zniszczeniu /obezwładnieniu/ w czasie wykonywania poszczególnych zadań w operacji; po drugie - ogólną liczbę samolotów różnych rodzajów lotnictwa określoną na podstawie przewidywanych strat na ziemi i w powietrzu, dopuszczalne natężenie działań na dobę, możliwości remontowe i możliwości uzupełniania sprzętu lotniczego w toku operacji; po trzecie - poligonową liczbę samolotów niezbędną do zniszczenia /obezwładnienia/ obiektów przeciwnika.

Z obliczeń oraz uzyskanych doświadczeń z ćwiczeń wynika, że 50-60% limitu lotów bojowych lotnictwa myśliwsko-bombowego i myśliwsko-szturmowego w operacji zaczepnej frontu wykorzystuje się na wykonanie zadań związanych z lotniczym wsparciem wojsk lądowych.

Pozostałe 40-50% tego limitu - na niszczenie lotnictwa przeciwnika i raketowych środków przenoszenia broni jądrowej oraz zwalozanie odwodów operacyjnych według planu frontu. Zdecydowaną większość limitu lotów lotnictwa myśliwskiego /70-80%/ wykorzystuje się do osłony wojsk. Pozostały limit tego lotnictwa przeznacza się na zabezpieczenie działań innych rodzajów lotnictwa, prowadzenie rozpoznania powietrznego oraz w niektórych wypadkach na zwalozanie obiektów naziemnych.

Działania bojowe armii lotniczej są szczególnie dokładnie planowane na pierwsze uderzenie jądrowe. Rezultaty tego planowania zamieszcza się w specjalnie opracowywanym planie działań bojowych armii lotniczej w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu. Plan ten jest załącznikiem do planu działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu.

W planie działań bojowych armii lotniczej w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu określa się w szczególności: kolejność działań lotnictwa w tym uderzeniu; przydział amunicji jądrowej oraz zadania dla jednostek lotniczych; cele zapasowe; ugrupowanie operacyjne armii lotniczej; przedsięwzięcia związane ze współdziałaniem i zabezpieczeniem działań bojowych oraz organizację dowodzenia. Działania lotnictwa wariantuje się odpowiednio do wariantów wykonania tego uderzenia przez wojska lądowe frontu, uwzględniając każdorazowo porę doby i różne warunki atmosferyczne. Dla każdej załogi samolotu - nosiciela broni jądrowej, określa się jeden podstawowy i dwa - trzy cele zapasowe. Cele powinny być te same, niezależnie od wariantu działań. W procesie planowania celowe jest zastosowanie metody modelowania.

W trakcie działań wojennych prowadzonych bez użycia broni jądrowej, w planie działań bojowych armii lotniczej w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu dokonuje się systematycznych korekt dotyczących przede wszystkim obiektów działań lotnictwa. Niezbędne dane o zmianach zachodzących w rozmieszczeniu tych obiektów zdobywa lotnictwo rozpoznawcze.

W zależności od sytuacji, jaka może się ukształtować w warunkach niestosowania broni jądrowej, różna liczba samolotów jest utrzymywana na lotniskach w gotowości bojowej z bombami jądrowymi na pokładzie. Na przykład, w początkowym okresie wojny prowadzonej z zastosowaniem tylko środków konwencjonalnych wszystkie siły armii lotniczej mogą brać udział w działaniach bojowych, wykorzystując klasyczne środki rażenia. Wraz ze wzrostem zagrożenia związanego z możliwością zastosowania broni jądrowej, część samolotów - nosicieli broni jądrowej może być wydzielona do tzw. "rzutu jądrowego" i utrzymywana na lotniskach w gotowości bojowej z bombami jądrowymi na pokładach. Liczbę samolotów "rzutu jądrowego" planuje się na podstawie decyzji dowódcy frontu.

Szczegółowe planowanie dalszych działań bojowych lotnictwa z użyciem broni jądrowej prowadzi się w oparciu o ocenę rezultatów pierwszych obustronnych uderzeń jądrowych. W wyniku pierwszych uderzeń jądrowych nieprzyjaciela, między innymi na lotniska bazowania własnego lotnictwa, znacznie zmienia się sytu-

acja oraz z zasady zmniejszą się możliwości bojowe związków taktycznych i oddziałów lotnictwa. Sytuacja ta może spowodować konieczność dokonania nie tylko korekt w planie działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu, ale nawet zmusić do opracowania nowego planu działań bojowych armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu.

Planując działania bojowe armii lotniczej każdorazowo określa się sposoby pokonywania przez lotnictwo obrony przeciwlotniczej nieprzyjaciela podczas wykonywania wszystkich zadań bojowych.

W procesie planowania zwraca się baczna uwagę na przedsięwzięcia związane z obroną przed bronią masowego rażenia. Przedsięwzięcia z tym związane powinny między innymi dotyczyć: wykrywania skażeń; prowadzenia działań bojowych z lotnisk skażonych; wyprowadzania oddziałów lotniczych z lotnisk skażonych lub zagrożonych skażeniami na lotniska zapasowe; likwidacji skutków uderzeń jądrowych i chemicznych nieprzyjaciela, odtwarzania gotowości bojowej przez lotnicze związki taktyczne i oddziały oraz jednostki tyłowe armii lotniczej, po tych uderzeniach. Sztab armii lotniczej opracowuje plan likwidacji skutków uderzeń jądrowych i odtwarzania gotowości bojowej, w którym szczególnie określa przedsięwzięcia związane z ochroną składu osobowego i sprzętu bojowego oraz z szybką likwidacją skutków napadu jądrowego i chemicznego nieprzyjaciela.

2.3. Organizacja współdziałania i dowodzenia.

Współdziałanie armii lotniczej z wojskami frontu, ze związkami operacyjnymi /taktycznymi/ wojsk obrony powietrznej kraju, z sąsiednimi armiami lotniczymi, z lotnictwem dalekiego zasięgu i z lotnictwem transportowym organizuje się w celu zapewnienia prawidłowego podziału zadań i określenia sposobów ich realizacji, wykonywania uzgodnionych co do czasu i miejsca uderzeń na obiekty nieprzyjaciela oraz ustalania sposobów wzajemnej identyfikacji i wymiany informacji.

Współdziałanie pomiędzy siłami i środkami biorącymi udział w operacji zaczepnej frontu organizuje dowódca frontu. Sztab frontu wspólnie z szefami rodzajów wojsk i ze sztabem armii lotniczej, zgodnie z decyzją dowódcy frontu, podczas organizacji współdziałania uzgadnia i ustala: które zgrupowania wojsk, lotnictwa i raketowych środków przenoszenia broni jądrowej przeciwnika podlegają zwalczaniu przez siły i środki wchodzące w skład frontu, armii ogólnowojskowych /pancernych/ i armii lotniczej; podział limitu lotów bojowych armii lotniczej według zadań /dni/ operacji; organizację osłony wojsk frontu siłami lotnictwa myśliwskiego i wojsk obrony przeciwlotniczej; przedsięwzięcia realizowane dla ułatwienia pokonywania obrony przeciwlotniczej nieprzyjaciela przez własne lotnictwo; kolejność i sposoby zwalczania środków przenoszenia broni jądrowej; organizację przedsięwzięć zabezpieczenia działań bojowych; przedsięwzięcia zabezpieczające manewr armii lotniczej w toku operacji oraz wzajemne bezpieczeństwo działań. Sztab frontu ustala też jednolite sygnały wzajemnej identyfikacji oraz wskazywania celów.

Uzgodnienie współdziałania armii lotniczej z wojskami raketowymi i artylerią obejmuje podział celów /głównych i zapasowych/ oraz określenie sposobów wykonania zadań przede wszystkim co do miejsca, czasu i rodzaju wybuchów. Szczególnie dokładnie uzgadnia się działania związane z wykonywaniem jednoczesnych, grupowych lotniczych i raketowych uderzeń jądrowych w ograniczonym rejonie. Ponadto ustala się: organizację bezpośredniego i kontrolnego rozpoznania powietrznego wykonywanego na korzyść wojsk raketowych; wykonywanie przez wojska rakietowe w interesach lotnictwa uderzeń jądrowych na obiekty OPL przeciwnika; organizację łączności pomiędzy punktami dowodzenia lotnictwa i wojsk raketowych.

Współdziałanie lotnictwa z armiami ogólnowojskowymi i pancernymi organizuje się szczegółowo na pierwszy dzień operacji. W rezultacie organizacji współdziałania sztaby armii ogólnowojskowych /pancernych/ powinny uzyskać między innymi następujące informacje dotyczące współdziałania z lotnictwem: kiedy i jakie obiekty będzie zwalczać lotnictwo w pasie działań armii

ogólnowojskowych /pancernej/ wykorzystując jądrowo, specjalne i konwencjonalne środki rażenia; jaki limit lotów bojowych został wydzielony do wsparcia wojsk poszczególnych armii; w jaki sposób będą wykonane przez lotnictwo loty bojowe na wezwanie ze stanowiska dowodzenia armii ogólnowojskowych /pancernej/ oraz dowodzenie tym lotnictwem; organizacja wzajemnej identyfikacji i wskazywania celów oraz organizacja osłony przez lotnictwo myśliwskie wojsk armii. Z kolei dla armii lotniczej duże znaczenie posiadają następujące informacje: zamiar operacji zaczepnej armii ogólnowojskowej /pancernej/; wykorzystanie broni jądrowej przez armię w pierwszym zmasowanym uderzeniu i w toku operacji; rozmieszczenie punktów dowodzenia wojsk lądowych i kolejność ich przemieszczenia; możliwości wojsk armii ogólnowojskowej /pancernej/ w zakresie uchwytowania i obrony lotnisk oraz udzielania pomocy rzutom naziemnym lotnictwa w trakcie ich marszu po drogach przebiegających w pasie natarcia armii.

Organizując współdziałanie lotnictwa myśliwskiego z artylerią raketową wojsk obrony przeciwlotniczej należy precyzyjnie podzielić strefy działań. Mogą być określone trzy strefy działań: strefa nieograniczonych działań lotnictwa myśliwskiego, strefa wspólnych działań lotnictwa myśliwskiego i artylerii raketowej wojsk obrony przeciwlotniczej i strefa uprzywilejowanych działań sił i środków obrony przeciwlotniczej wchodzących w skład związków wojsk lądowych.

Strefa nieograniczonych działań lotnictwa myśliwskiego dzieli się na dwie części. Pierwsza część tej strefy jest położona nad terenem nieprzyjaciela, poza strefą ognia własnych pododdziałów obrony przeciwlotniczej rozmieszczonych najbliżej linii styczności bojowej. Natomiast druga jej część położona jest poza strefą ognia przeciwlotniczych rakiet wojsk obrony przeciwlotniczej wchodzących w skład związków operacyjnych pierwszego rzutu frontu.

Strefa uprzywilejowanych działań sił i środków obrony przeciwlotniczej związków taktycznych wojsk lądowych położona jest nad ugrupowaniem wojsk pierwszego rzutu frontu. Jej głębokość może wynosić do 50-km, a na niektórych kierunkach nawet do 100-120 km. Pułap tej strefy może wynosić od 3000 i więcej

metrów. W strefie tej główną rolę w zwalczaniu celów powietrznych spełniają rakiety przeciwlotnicze małego zasięgu, artyleria przeciwlotnicza oraz rakiety przeciwlotnicze średniego zasięgu. Powyżej tej strefy na wysokościach od 3000 do 6000 m nad wojskami pierwszego rzutu frontu, główną rolę w zwalczaniu samolotów nieprzyjaciela może spełniać lotnictwo myśliwskie, a powyżej tych wysokości - rakiety typu "Krug" i "Kub".

Jeśli wojska obrony przeciwlotniczej armii pierwszorzutowych utworzą ciągle strefy ognia o dużym nasyceniu środkami obrony przeciwlotniczej, to działanie lotnictwa myśliwskiego w ich strefach ognia może okazać się niecelowe.

Jeżeli osłona pierwszorzutowych armii za pomocą naziemnych środków obrony przeciwlotniczej jest niewystarczająca, co może mieć miejsce przede wszystkim w toku operacji, w takich sytuacjach zaistnieje konieczność wspólnych działań lotnictwa myśliwskiego i rakiet przeciwlotniczych w jednej strefie. Aby zapewnić współdziałanie stosuje się podział wysiłków według rubieży, wysokości i czasu. Ponadto uzgadnia i ustala się: sposoby powiadamiania o nalotach przeciwnika; ugrupowanie wojsk obrony przeciwlotniczej i bazowanie lotnictwa myśliwskiego, ich strefy ognia i dyżerowania w powietrzu; przemieszczania wojsk obrony przeciwlotniczej i przebazowywania lotnictwa myśliwskiego; rozmieszczanie i przemieszczenie punktów dowodzenia; kolejność działań w czasie odpierania nalotów; przedsięwzięcia w zakresie zakłócania środków radioelektronicznych lotnictwa nieprzyjaciela oraz warunki bezpieczeństwa lotów lotnictwa własnego w strefach ognia wojsk obrony przeciwlotniczej. Wszystkie uzgodnienia dotyczące współdziałania lotnictwa myśliwskiego z wojskami obrony przeciwlotniczej zamieszcza się w planie obrony przeciwlotniczej frontu, opracowywanym przez sztab frontu wspólnie z przedstawicielami armii lotniczej.

W czasie uzgadniania współdziałania armii lotniczej ze związkami operacyjnymi /taktycznymi/ wojsk obrony powietrznej kraju ustala się: granice odpowiedzialności za obronę przeciwlotniczą i sposoby wzajemnego przekazywania celów powietrznych, organizację powiadamiania o nalotach lotnictwa nieprzyjaciela i przelotach własnego lotnictwa przez strefy ognia rakiet oraz

przedsięwzięcia w zakresie bezpieczeństwa lotów własnego lotnictwa.

Współdziałanie armii lotniczej z sąsiednimi armiami lotniczymi organizuje się przede wszystkim na okres wspólnego wykonywania zadań związanych z rozgromieniem zgrupowań lotniczych i raketowych przeciwnika oraz z odpierania zmasowanych najołów jego lotnictwa. Współdziałanie to może być organizowane na okres wykonywania przez lotnicze związki operacyjne ustalonych zadań lub na okres wykonania wspólnego zmasowanego uderzenia.

Dowodzenie armią lotniczą w operacji zaczepnej frontu, prowadzonej w warunkach stosowania lub niestosowania broni jądrowej, powinno być w pełni scentralizowane. Tylko scentralizowane dowodzenie umożliwia szybkie ześrodkowywanie wysiłków w celu wykonania najważniejszych zadań w szybko zmieniającej się sytuacji oraz wykorzystania w pełni możliwości manewrowych lotnictwa w operacji zaczepnej frontu. Scentralizowane dowodzenie sprzyja też utrzymywaniu stałej gotowości lotnictwa do użycia broni jądrowej tak na początku, jak i w trakcie operacji.

W armii lotniczej, w czasie organizacji i prowadzenia działań bojowych, tworzone są następujące, ciągle działające, punkty dowodzenia:

- główne i zapasowe /wysunięte/ stanowiska dowodzenia armii lotniczej /SD, ZSD, /WSD/ AL/;
- kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia armii lotniczej /KSD AL/;
- centrum dowodzenia bojowego lotnictwa myśliwskiego armii lotniczej /CDB LM AL/ rozwijane wspólnie z ośrodkiem kierowania szefa OPL frontu;
- centra dowodzenia bojowego armii lotniczej /CDB AL/ rozwijane przy stanowiskach dowodzenia armii ogólnowojskowych /pancernej/ wchodzących w skład pierwszego rzutu frontu;
- punkty naprowadzania i wskazywania celów /PNWC/ rozwijane przede wszystkim przy stanowiskach dowodzenia pułków /brygad/ rakiet przeciwlotniczych;
- grupy dowodzenia bojowego /GDB/ rozmieszczane przy stanowiskach dowodzenia pierwszorzutowych dywizji zmechanizowanych

- lub pancernych;
- punkty radionawigacyjne /PRN/;
- stanowiska dowodzenia związków taktycznych i oddziałów wchodzących w skład armii lotniczej.

Wszystkie te punkty dowodzenia są zorganizowane w celu zapewnienia scentralizowanego dowodzenia lotnictwem armii lotniczej na ziemi, z ziemi i w powietrzu, utrzymania ścisłego współdziałania z wojskami lądowymi oraz z siłami i środkami OPL armii ogólnowojskowych /pancernych/, a także do kierowania ruchem powietrznym samolotów /grup samolotów/ lotnictwa frontowego, dalekiego zasięgu, transportowego i innych w pasie działań wojsk frontu.

Stanowisko dowodzenia armii lotniczej /SD AL/ jest podstawowym punktem dowodzenia. Z tego stanowiska dowódca armii lotniczej najczęściej dowodzi związkami taktycznymi i oddziałami lotniczymi. SD AL rozwija się w odległości ok. 15-20 km od stanowiska dowodzenia frontu. Na tym stanowisku dowodzenia są rozmieszczone podstawowe oddziały i służby sztabu armii lotniczej, związane bezpośrednio z dowodzeniem lotnictwem i z zabezpieczeniem jego działań bojowych.

Podczas wykonywania przez lotnictwo frontowe zadań na korzyść armii ogólnowojskowych /pancernych/, stanowisko dowodzenia armii lotniczej:

- informuje CDB AL o powziętych przez dowódcę AL decyzjach, o limicie lotów bojowych przydzielonym armiom ogólnowojskowym /pancernym/ oraz o zadaniach wykonywanych przez lotnictwo według planów AL i frontu;
- rozpatruje zapotrzebowania na działania lotnictwa w operacjach armijnych;
- koordynuje działania bojowe lotniczych związków taktycznych i oddziałów prowadzone według planu AL i na wezwanie z CDB AL;
- informuje CDB AL o wszelkich zmianach w działaniach bojowych lotnictwa;
- informuje CDB AL o sytuacji powietrznej, sytuacji skażeń promieniotwórczych, chemicznej, epidemiologicznej i meteorologicznej oraz o działaniach sąsiadów w pasie frontu;
- kieruje działalnością i przemieszczeniem CDB AL oraz kontroluje ich pracę.

Zapasowe stanowisko dowodzenia AL /ZSD AL/ jest przeznaczone do zapewnienia dowódcy warunków dowodzenia AL w tych wypadkach, gdy dowódca frontu dowodzi wojskami z ZSD frontu. ZSD AL wykorzystuje się do dowodzenia siłami armii lotniczej w czasie przemieszczenia SD AL w nowy rejon. ZSD AL rozwija się w pobliżu ZSD frontu. W niektórych wypadkach armia lotnicza może także organizować wysunięte stanowisko dowodzenia /WSD AL/ w celu dowodzenia lotnictwem w czasie wykonywania określonych zadań np. na oddzielnym kierunku itp.

Na ZSD AL powinien ciągle znajdować się zastępca dowódcy lub zastępca szefa sztabu AL z grupą operacyjną, w gotowości do natychmiastowego przejęcia dowodzenia siłami armii lotniczej. W celu zapewnienia sprawnego dowodzenia armią lotniczą, szczególnie w okresie wykonywania zmasowanych uderzeń, wykorzystuje się powietrzne stanowisko dowodzenia, na którym przebywa jeden z zastępców dowódcy AL z grupą oficerów. Stanowisko to w najważniejszych okresach działań utrzymuje się w powietrzu w gotowości do przejęcia dowodzenia.

Kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia /KSD/ przeznaczone jest do kierowania jednostkami i służbami tyłowymi i technicznymi armii lotniczej. Na tym stanowisku rozmieszczone są te oddziały i służby sztabu armii lotniczej, które nie są bezpośrednio związane z dowodzeniem działaniami bojowymi armii lotniczej.

Centrum dowodzenia bojowego armii lotniczej /CDB AL/ przeznaczone jest do organizacji i realizacji współdziałania z armią ogólnowojskową /pancerną/, dowodzenia z ziemi lotnictwem wspierającym daną armię oraz do kierowania ruchem lotniczym wszystkich rodzajów lotnictwa w określonej strefie odpowiedzialności. Strefa odpowiedzialności CDB AL pokrywa się z pasem działań armii ogólnowojskowej /pancernej/ i jest ograniczona w zakresie głębokości w stronę nieprzyjaciela - taktycznymi promieniami działań samolotów, a z tyłu - tylną rubieżą strefy rażenia rakiet przeciwlotniczych armii. Szef CDB AL podlega bezpośrednio szefowi sztabu armii lotniczej i ściśle współpracuje z dowódcą i oficerami sztabu armii ogólnowojskowej /pancernej/.

Punkt naprowadzania i wskazywania celu /PNWC/ podlega CDB AL i jest przeznaczony do zabezpieczenia naprowadzania lotnictwa na cele powietrzne /naziemne/ oraz do zapewnienia ścisłego współdziałania z pułkami /brygadami/ rakiet przeciwlotniczych.

Grupy dowodzenia bojowego /GDB/ podlegają CDB AL. Są przeznaczone do uzgadniania z dowódcami dywizji zmechanizowanych /pancernych/ obiektów działań lotnictwa, naprowadzania lotnictwa na cele położone bezpośrednio przed przednim skrajem oraz do zapewnienia wzajemnej identyfikacji lotnictwa i wojsk lądowych.

Punkt radionawigacyjny /PRN/ podlega CDB AL. Jest przeznaczony do nawigatorskiego zabezpieczenia działań lotnictwa w pasie armii ogólnowojskowej /pancernej/ oraz do oznaczania miejsca przelotów przedniego skraju przez lotnictwo. Miejsce rozwińnięcia tego punktu określa główny nawigator armii lotniczej.

2.4. Bazowanie armii lotniczej i manewr lotniskowy.

W trakcie wypracowywania decyzji dowódca AL określa jej ugrupowanie, to znaczy ustala skład i bazowanie jej sił w pasie działań frontu. Ugrupowanie armii lotniczej jest elementem ugrupowania operacyjnego frontu. Powinno stwarzać najdogodniejsze warunki do wykonania przez armię lotniczą zadań oraz zapewniać odporność lotnictwa na uderzenia nieprzyjaciela wykonywane środkami jądrowymi i konwencjonalnymi.

W związku z powyższym, ugrupowanie to powinno: odpowiadać zamiarowi użycia armii lotniczej; zapewniać utrzymanie lotniczych związków taktycznych i oddziałów w wysokich stopniach gotowości bojowej; sprzyjać masowaniu wysiłków lotnictwa na najważniejszych kierunkach działań wojsk frontu; zapewniać trwałe współdziałanie z wojskami frontu i z sąsiadami oraz niezawodne dowodzenie lotnictwem podczas wykonywania nakazanych zadań. Lotniska bazowania powinny umożliwiać nieprzerwane prowadzenie działań bojowych w dzień i w nocy oraz niezależnie od pory roku /zima, okresy jesiennych i wiosennych opadów/. Na lotniskach powinny znajdować się ukrycia dla ludzi i samolotów.

Jak wynika z doświadczeń ubiegłych wojennych do najważniejszych

przedsięwzięć zabezpieczających dogodnie działania i żywotność lotnictwa zalozą się rozwijanie sieci lotnisk stałego bazowania, lotnisk zapasowych, drogowych odcinków lotniskowych i lotnisk pozornych. Taka sieć lotniskowa stwarza warunki do rozśrodkowanego bazowania i dokonywania manewru lotnictwem w pasie frontu; rozśrodkowywania sprzętu technicznego i samolotów na lotniskach; budowy ukryć dla ludzi, samolotów, urządzeń technicznych, magazynów paliwa i amunicji; dokładnego maskowania samolotów, sprzętu technicznego, pojazdów i obiektów lotniskowych.

Głębokość bazowania poszczególnych związków taktycznych i oddziałów lotniczych zależy przede wszystkim od sieci lotniskowej, taktycznych promieni działania samolotów oraz zasięgu ognia artylerii i rakiet taktycznych nieprzyjaciela. Uwzględniając powyższe, głębokość bazowania poszczególnych rodzajów lotnictwa może wynosić:

- lotnictwa myśliwsko-bombowego, rozpoznania taktycznego i myśliwskiego 40-170 km;
- lotnictwa myśliwsko-szturmowego 40-60 do 150 km;
- lotnictwa bombowo-rozpoznawczego 120-250 km;
- lotnictwa transportowego 100-200 i więcej kilometrów;
- lotnictwa łącznikowego, sanitarnego i śmigłowców - w rejonach obsługiwanych sztabów i jednostek.

W celu uchronienia lotnictwa armii lotniczej od uderzeń z powietrza celowe jest rozśrodkowanie go na lotniskach zapasowych /w tym i drogowych odcinkach lotniskowych/. To rozśrodkowanie powinno być wykonywane w sposób skryty, bezpośrednio przed rozpoczęciem działań wojennych.

W tym celu w rejonach wyjściowych do operacji, jeszcze w okresie pokoju, należy rozbudowywać sieć lotniskową w taki sposób, aby możliwe było rozśrodkowanie lotnictwa z gęstością jeden pułk na dwa lotniska.

Na każdy lotniczy związek taktyczny powinno przygotowywać się od dwóch do trzech lotnisk zapasowych, w celu zapewnienia warunków do wykonania manewru. Ponadto armia lotnicza powinna posiadać niezbędne lotniska dla lotnictwa transportowego oraz sieć lotnisk pozornych.

Na lotniskach zapasowych należy zgromadzić środki materiałowo-techniczne oraz rozwinąć środki dowodzenia, jeszcze przed rozśrodkowaniem AL.

W toku operacji zaczepnej frontu realizuje się manewr lotniskowy mający na celu zapewnienie ciągłości działań lotnictwa na korzyść wojsk lądowych. We współczesnych operacjach znaczne tempo natarcia wojsk lądowych powoduje konieczność częstej zmiany przez lotnictwo lotnisk bazowania, a tym samym przygotowywania i remontu znacznej liczby lotnisk na zdobytym terytorium. Należy dążyć do uchwytowania niezniszczonych lotnisk nieprzyjaciela przez wojska lądowe.

Częstotliwość przebazowania jednostek lotniczych zależy od tempa natarcia wojsk lądowych. Przewiduje się przebazowywanie wszystkich jednostek armii lotniczej z średnią częstotliwością o 2-4 doby. W tym czasie wojska lądowe mogą się wiać na głębokość od 80-120 km do 160-240 km w głąb terytorium przeciwnika. W związku z tym, w toku całej operacji zaczepnej frontu trwającej na przykład 15 dni poszczególne jednostki lotnicze mogą się przebazować od 4 do 6 razy. Organizując manewr lotniskowy, należy w pierwszym rzędzie stwarzać dogodne warunki do działań tym lotniczym związkom taktycznym, które osłaniają i wspierają armię pancerną. W trudnej sytuacji lotniskowej lotniska położone najbliższej przedniego skraju można wykorzystywać jako lotniska wysunięte /podskokowe/.

W toku operacji zaczepnej frontu na skutek trudności przygotowania nowych lotnisk, może powstać sytuacja, że pułki lotnicze będą dysponowały tylko jednym lotniskiem. Z zasady w tym czasie, w rezultacie poniesionych strat, pułki lotnicze będą dysponowały już mniejszą liczbą samolotów.

Aby nie dopuścić do nienadążania lotnictwa za wojskami lądowymi w toku operacji zaczepnej, należy zawczasu przewidywać: uchwytowanie lotnisk nieprzyjaciela przez czołowe oddziały nacierających wojsk /przede wszystkim pancernych/ i taktyczne desanty powietrzne; oszczędzanie pasów startowych i innych urządzeń lotniskowych podczas wykonywania uderzeń na najbliższej położone lotniska nieprzyjaciela; przemieszczenie batalionów budowy lotnisk w składzie drugich rzutów lub oddziałów tyłowych związków taktycznych wojsk lądowych.

Wskazane jest także wykorzystanie do remontu lotnisk oddziałów /pododdziałów/ wojsk inżynieryjnych armii ogólnowojskowych /pancernych/ oraz ludność cywilną.

Na zdobytym terytorium, jako pasy startowe dla lotnictwa myśliwskiego, myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego można wykorzystywać także odcinki autostrad i dróg.

Bazowanie i manewr lotniskowy lotnictwa realizowany jest zgodnie z zawczasu opracowanym przez sztab armii lotniczej planem. Plan ten, w szczególności, opracowuje się na głębokość zadania bliższego frontu, a w toku trwania operacji precyzuje się go na całą głębokość operacji zaczepnej frontu.

3. Prowadzenie działań bojowych przez armię lotniczą w operacji zaczepnej frontu.

3.1. Działania bojowe armii lotniczej w warunkach stosowania broni jądrowej.

3.1.1. Udział armii lotniczej w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu.

Działania bojowe armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu mogą rozpocząć się od jej udziału w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu. Uderzenie to powinno być wykonywane w ten sposób, aby uzyskać zaskoczenie. W ramach uderzenia jądrowego armia lotnicza wykonuje zmasowane uderzenie, w którym powinno wziąć udział całe lotnictwo myśliwsko-bombowe, myśliwko-szturmowe, bombowo-rozpoznawcze i rozpoznawcze, lotnictwo bombowe oraz część sił lotnictwa myśliwskiego. Do osiągnięcia powodzenia przez armię lotniczą w tym zmasowanym uderzeniu niezbędne jest ciągle utrzymywanie jednostek lotniczych w wysokich stopniach gotowości bojowej.

Armia lotnicza w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym powinna przede wszystkim wykonywać zadania związane ze zniszczeniem najważniejszych obiektów znajdujących się w ruchu, a tym samym wymagających przed uderzeniem ich odszukiwania. Do tych obiektów zalicza się: raketowe środki napadu jądrowego, kolumny wojsk, a przede wszystkim wojsk pancernych w marszu, radioelektroniczne środki dowodzenia itp. Siłami armii lotniczej można także zwaloczyć lotnictwo nieprzyjaciela na lotniskach nieplanowanych do niszczenia przez wojska raketowe oraz środki OPL. W trakcie pierwszego uderzenia będzie prowadzone bezpośrednie i kontrolne rozpoznanie powietrzne obiektów działań wojsk raketowych i lotnictwa.

Jak wykazują doświadczenia z ćwiczeń obiekty działań armii lotniczej w tym uderzeniu mogą być rozmieszczone na głębokości 30 - 200 km i więcej od linii styczności bojowej wojsk.

W pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym, lotnictwo AL oprócz ładunków jądrowych stosuje konwencjonalne i specjalne środki

rażenia do obezwładniania i niszczenia takich obiektów, jak: baterie pocisków rakietowych "Pershing", "Sergeant" i "Lance" baterie przeciwlotniczych raket kierowanych "Hawk" oraz środki radioelektroniczne systemów dowodzenia lotnictwem i obroną przeciwlotniczą nieprzyjaciela. Przewiduje się, że środkami konwencjonalnymi i specjalnymi będzie można niszczyć i obezwładniać około 40-50% obiektów działań wydzielonych dla armii lotniczej w pierwszym zmasowanym uderzeniu.

Ugrupowanie operacyjne armii lotniczej w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu z zasady składa się z dwóch rzutów. Pierwszy rzut, zwany rzutem zabezpieczenia, ma za zadanie prowadzenie bezpośredniego rozpoznania powietrznego obiektów działań wojsk rakietowych i lotnictwa oraz obezwładnienie i niszczenie środków OPL. Drugi rzut, zwany uderzeniowym, jest przeznaczony do niszczenia bronią jądrową i środkami konwencjonalnymi podstawowych obiektów podlegających zwalczaniu w ramach pierwszego uderzenia jądrowego frontu.

W skład pierwszego rzutu - zabezpieczenia - wchodzi:

- samoloty pułków lotnictwa rozpoznania taktycznego przeznaczone do prowadzenia bezpośredniego rozpoznania powietrznego obiektów działań wojsk rakietowych i lotnictwa;
- samoloty zakłóceń radioelektronicznych;
- grupy samolotów przeznaczonych do obezwładniania i niszczenia baterii raket przeciwlotniczych oraz środków dowodzenia lotnictwem i OPL;
- samoloty lotnictwa myśliwskiego osłaniające lotnictwo uderzeniowe i rozpoznawcze.

Do tego rzutu /zabezpieczenia/ najczęściej wydziela się do 40-50% sił lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego, do 30% sił lotnictwa myśliwskiego i do 60% sił lotnictwa rozpoznania taktycznego, z całości sił lotnictwa biorących udział w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym.

Start samolotów pierwszego rzutu powinien się rozpoczynać równocześnie ze startem raket. Dzięki temu dolet ozołowych samolotów do linii styczności bojowej wojsk nastąpi 12-15 min. po przekazaniu sygnału na start raket, co zapewnia niezbędne warunki bezpieczeństwa działań w rejonach rakietowych uderzeń jądrowych.

W ślad za wybuchami jądrowymi pierwszej salwy raketowej w przestrzeni powietrznej przeciwnika znajdują się grupy samolotów lotnictwa myśliwsko-bombowego i myśliwsko-szturmowego. Grupy te niszczą i obezwładniają w jednym - dwóch wąskich korytarzach baterie przeciwlotniczych rakiet kierowanych oraz środki radioelektroniczne punktów dowodzenia lotnictwem i OPL. Równocześnie w całym pasie frontu załogi lotnictwa rozpoznania taktycznego prowadzą bezpośrednie rozpoznanie obiektów na korzyść drugiej salwy wojsk raketowych armii i frontu, określają skutki uderzeń raketowych wykonanych w pierwszej salwie oraz prowadzą rozpoznanie innych obiektów, przede wszystkim środków napadu jądrowego nieprzyjaciela. W oparciu o dane przekazane przez lotnictwo rozpoznawcze dowódcą frontu może wprowadzać zmiany w planie dalszych działań wojsk raketowych i armii lotniczej w pierwszym zmasowanym uderzeniu.

Po 3-5 minutach za pierwszym rzutem, w rejon rozmieszczenia celów wchodzi samoloty drugiego rzutu armii lotniczej.

W skład drugiego rzutu wejdą:

- grupy samolotów bombowo-rozpoznawczych, myśliwsko-bombowych i bombowych przeznaczonych do niszczenia bronią jądrową podstawowych obiektów przeciwnika;
- grupy samolotów myśliwsko-szturmowych i myśliwsko-bombowych przeznaczonych do niszczenia obiektów przeciwnika środkami konwencjonalnymi;
- samoloty lotnictwa rozpoznania taktycznego i rozpoznania operacyjnego przeznaczone do prowadzenia rozpoznania powietrznego;
- część sił lotnictwa myśliwskiego przeznaczona do osłony drugiego rzutu sił armii lotniczej biorącego udział w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu.

W składzie drugiego rzutu może znajdować się do 40-50% sił lotnictwa myśliwsko-bombowego i myśliwsko-szturmowego, około 100% sił lotnictwa bombowo-rozpoznawczego i bombowego, do 30% sił lotnictwa rozpoznania taktycznego i 25-30% sił lotnictwa myśliwskiego całości sił biorących udział w pierwszym zmasowanym uderzeniu. Działania drugiego rzutu armii lotniczej uzgadnia się z działaniami wojsk raketowych biorącymi udział w wykonaniu drugiej salwy raketowej. Określają trasy lotu

samolotów drugiego rzutu, uwzględnia się stropy powietrznych skażeń promieniotwórczych powstałych w wyniku uderzeń jądrowych wykonanych w pierwszej salwie.

Lotnictwo rozpoznania taktycznego oraz część sił lotnictwa bombowo-rozpoznawczego drugiego rzutu armii lotniczej, mogą być użyte do jednoczesnego przeszukania części terytorium przeciwnika w pasie działań frontu na głębokość 200 i więcej km. Tego rodzaju rozpoznanie terenu nieprzyjaciela sposobem "przeoczesywania" przez znaczną liczbę samolotów rozpoznawczych, umożliwia zdobycie danych niezbędnych do oceny składu i charakteru działań wojsk przeciwnika oraz do wytypowania obiektów działań wojsk raketowych i lotnictwa w kolejnych uderzeniach jądrowych.

W celu rozpoznania rozmieszczenia i działań wojsk OPL i lotnictwa myśliwskiego nieprzyjaciela w trakcie wykonywania zadań przez rzuty uderzeniowe stosuje się działania demonstracyjne.

Oprócz pierwszego i drugiego rzutu w skład ugrupowania operacyjnego armii lotniczej może wchodzić odwód. Odwód leci 10-15 min. za drugim rzutem. Składa się on z samolotów - nosicieli broni jądrowej, z samolotów myśliwsko-szturmowych i myśliwsko-bombowych uzbrojonych w środki konwencjonalne i z samolotów zabezpieczających. Odwód ten przeznaczony jest do zwalczania obiektów nie zniszczonych przez drugi rzut oraz do wykonywania uderzeń na nowo wykryte cele. Jak wynika z doświadczeń przeprowadzonych ćwiczeń, w skład odwołu może wchodzić 10% lotnictwa myśliwsko-bombowego, myśliwsko-szturmowego i rozpoznawczego biorącego udział w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym oraz około 10% lotniczych bomb jądrowych wykorzystywanych w pierwszym uderzeniu jądrowym przez lotnictwo. Długość działań AL w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu może wynosić od 50 do 60 min.

W celu uzyskania zaskoczenia i stwarzania dogodnych warunków pokonywania OPL, obojętne samoloty /grupy/ pierwszego rzutu armii lotniczej powinny równocześnie przelatywać rubież wykrywania systemów radiolokacyjnych OPL nieprzyjaciela. Sposoby pokonywania systemu OPL oraz wysokości lotów określa się w oparciu o analizę składu, ugrupowania i możliwości bojowych sił i środków OPL nieprzyjaciela. Określając profil lotu należy

dążyć do tego, aby strefy ognia rakiet przeciwlotniczych małego kalibru i artylerii przeciwlotniczej, w rejonach o największym nasyceniu tymi środkami, w miarę możliwości pokonywać na średniej wysokości.

Grupy uderzeniowe w czasie lotu do celu powinny utrzymywać łączność z samolotami bezpośredniego rozpoznania i z naziemnymi punktami dowodzenia lotnictwem /pułku, dywizji, AL/. Łączność ta ułatwi, w wypadku zmiany sytuacji, przecielowanie samolotów na zapasowe lub nowe obiekty.

3.1.2. Osłona wojsk i obiektów tyłowych frontu od uderzeń z powietrza i rozpoznania powietrznego.

Lotnictwo myśliwskie armii lotniczej zadanie to wykonuje we współdziałaniu z wojskami OPL frontu i z wojskami OPK. Swoją główną wysiłkę skupia na osłonie zgrupowań wojsk frontu znajdujących się na kierunku głównego uderzenia frontu, stanowisk startowych wojsk raketowych oraz lotnisk bazowania lotnictwa. Działania bojowe lotnictwa myśliwskiego mogą się rozpoczynać od odpierania pierwszego zmasowanego nalotu lotnictwa nieprzyjaciela. Nalot ten, zgodnie z poglądami potencjalnych przeciwników, może być wykonywany z zastosowaniem silnych zakłóceń radioelektronicznych, na szerokim froncie, przez dużą liczbę małych grup samolotów urzutowanych według wysokości i w głąb. Na przykład, z analizy możliwości bojowych zgrupowań lotniczych przeciwnika bazujących na zachodnim TDW wynika, że w pasie natarcia frontu, działającego na drezdeńsko-frankfurckim kierunku operacyjnym, w pierwszym zmasowanym nalocie może wziąć udział 650 do 800 samolotów lotnictwa taktycznego i pokładowego, a w tym 250-300 samolotów nosicieli broni jądrowej przeciwnika. Ta liczba samolotów może się znacznie zmniejszyć, jeżeli zdołamy wykonać uprzedzające raketowe uderzenie jądrowe, przynajmniej na niektóre lotniska ich bazowania, przed wystartowaniem samolotów.

Działania bojowe lotnictwa myśliwskiego w czasie odpierania zmasowanego nalotu mogą przyjąć charakter bitwy powietrznej. Wprowadzenie lotnictwa myśliwskiego do tej bitwy może się odbywać w sposób scentralizowany, w ugrupowaniu operacyjnym skła-

dającym się z kilku rzutów. Liczbę tych rzutów ustala się na podstawie oceny charakteru przewidywanego nalotu i ugrupowania lotnictwa nieprzyjaciela w tym zmasowanym nalocie oraz możliwości własnego systemu naprowadzania własnych samolotów na cele powietrzne.

Pierwszy rzut lotnictwa myśliwskiego wprowadza się do bitwy na dalekich podejściach - w strefach samodzielnego poszukiwania i niszczenia. W tych strefach, położonych nad terytorium przeciwnika, lotnictwo myśliwskie nie jest skrępowane w swych działaniach przez środki OPL frontu i armii. Natomiast może ono napotkać na przeciwdziałanie ze strony środków OPL przeciwnika. Drugi rzut lotnictwa myśliwskiego jest wprowadzony do bitwy nad własnym terytorium w pasie bezpośrednio przylegającym do przedniego skraju, to jest w strefie wspólnych działań rakiet przeciwlotniczych małego i średniego zasięgu, artylerii przeciwlotniczej i lotnictwa myśliwskiego. W tej strefie, działania lotnictwa myśliwskiego na wysokościach mniejszych niż 3000 m są praktycznie niemożliwe, ze względu na istniejące zagrożenie ze strony naziemnych środków OPL małego zasięgu, które nie dysponują urządzeniami rozpoznawczymi "swoj-obcy".

Najlepsze warunki działań lotnictwo myśliwskie w tej strefie posiada na wysokościach od 3000 do 6000 m. Przechwytywanie celów powietrznych przez lotnictwo myśliwskie może być wykonywane z dyżurowania w powietrzu lub dyżurowania na lotniskach.

Wysiłki pierwszego i drugiego rzutu będą potęgowane przez kolejne rzuty lotnictwa myśliwskiego, wprowadzane do bitwy z dyżurowania na lotniskach.

Po odparciu pierwszego zmasowanego nalotu lotnictwa przeciwnika i przejściu wojsk frontu do operacji zaczepnej, lotnictwo myśliwskie będzie odpierać kolejne zmasowane naloty oraz zwalczać małe grupy i pojedyncze samoloty w przerwach pomiędzy tymi nalotami.

Małe grupy i pojedyncze samoloty zwalozane są na podstawie decyzji dowódców dywizji lotnictwa myśliwskiego w przydzielonych strefach działań bojowych. Przechwytywanie tych celów powietrznych lotnictwo myśliwskie może wykonywać z dyżurowania w powietrzu i na lotniskach. Stosuje się także sposób, "samodzielnego

poszukiwania i niszczenia celów powietrznych", szczególnie na podejściach do osłanianych obiektów.

Jeżeli w skład AL wchodzi dwiemy dywizje lotnictwa myśliwskiego, wówczas każdej z nich wydziela się strefę działań bojowych. Natomiast z chwilą wprowadzania do bitwy armii pancernej, jedna z tych dywizji może być użyta do osłony armii pancernej, a druga może prowadzić działania w całym pasie natarcia frontu.

3.1.3. Zwalczenie rakietowych środków napadu jądrowego i lotnictwa nieprzyjaciela na lotniskach.

Zadanie to jest jednym z podstawowych zadań armii lotniczej w toku całej operacji zaczepnej frontu. Wykonuje się go niszcząc bronią jądrową i środkami konwencjonalnymi lotnictwo na lotniskach, rakietowe środki przenoszenia broni jądrowej, składy broni jądrowej oraz punkty dowodzenia lotnictwem i wojskami rakietowymi nieprzyjaciela. Zadanie to realizowane jest w ścisłym współdziałaniu z wojskami rakietowymi, z lotnictwem dalekiego zasięgu, z artylerią i wojskami powietrzno-desantowymi frontu.

Lotnictwo nieprzyjaciela na lotniskach niszczone jest przede wszystkim przez wojska rakietowe. W związku z tym armia lotnicza powinna niszczyć lotnictwo nieprzyjaciela jedynie na tych lotniskach, które nie są obiektami działań wojsk rakietowych oraz na lotniskach nowo wykrytych.

Działania bojowe armii lotniczej prowadzone w celu zwalczania rakietowych środków przenoszenia broni jądrowej rozpoczynają się już w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym i są kontynuowane przez cały czas trwania operacji zaczepnej frontu. Lotnictwo zwalcza te środki wykonując zadania według planu frontu oraz według planów armii ogólnowojskowych /pancernych/. Wykonując to zadanie armia lotnicza może zwalczać lotnictwo nieprzyjaciela na lotniskach, pododdziały wojsk rakietowych i składy broni jądrowej stosując zmasowane uderzenia. Wykonywanie tych uderzeń jest niezbędne w wypadku wykrycia nowych jednostek lotniczych i rakietowych nieprzyjaciela. Jednostki te mogą być przerzucane przez nieprzyjaciela z innych kierunków lub mogą

wchodzić w skład odwodów operacyjnych, przegrupowywanych w kierunku linii styczności bojowej wojsk.

Rezultaty zwalczania środków przenoszenia broni jądrowych uzasadnione są od ich wcześniejszego rozpoznania.

Z tego wypływa konieczność prowadzenia w sposób ciągły rozpoznania powietrznego.

3.1.4. Niszczzenie i obezwładnienie odwodów przeciwnika.

Armia lotnicza zwalczą odwody operacyjne nieprzyjaciela zgodnie z planem frontu. Walcząc z odwodami, niszczy i obezwładnia siłę żywą i sprzęt bojowy wojsk wchodzących w skład dróg rzutów armii polowych i grupy armii oraz przegrupowywanych w pas natarcia frontu odwodów strategicznych przeciwnika.

Do wykonywania tego zadania oprócz sił armii lotniczej będą używane strategiczne wojska raketowe, lotnictwo dalekiego zasięgu i wojska raketowe frontu. Odwody w rejonach ześrodkowania /wyładowania, załadowania/, znajdujące się poza zasięgiem lotnictwa armii lotniczej i wojsk raketowych frontu, są zwalczane rakietami strategicznymi średniego zasięgu i przez lotnictwo dalekiego zasięgu. W trakcie przegrupowania w kierunku linii styczności bojowej wojsk cele te są zwalczane przez wojska raketowe frontu i lotnictwa armii lotniczej. Główną jednak rolę w walce z tymi odwodami, ze względu na ich ruchliwość, odgrywa lotnictwo.

Walcząc z odwodami, armia lotnicza powinna skupiać swe wysiłki na niszczeniu węzłów komunikacyjnych, w celu paraliżowania możliwości ruchu tych odwodów oraz na niszczeniu i obezwładnieniu wojsk pancernych, piechoty zmotoryzowanej i środków przenoszenia broni jądrowej.

Uderzenia jednoczesne lub kolejne na te odwody mogą być wykonywane przez dywizje lotnicze według zawczasu opracowanego planu. Jeżeli w skład odwodów wchodzi duże siły, to mogą być na nie wykonywane zmasowane uderzenia armii lotniczej. Główną siłę w uderzeniach będzie stanowiło lotnictwo myśliwsko-bombowe i bombowo-rozpoznawcze.

Działania lotnictwa na te odwody środkami konwencjonalnymi może mieć na celu ich obezwładnienie, opóźnienie ich wymarszu

z rejonów ześrodkowania, zatrzymanie lub doprowadzenie do skupienia kolumn, przewidywanych jako cele dla broni jądrowej.

Związki taktyczne i oddziały lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego wspierając armie ogólnowojskowe /pancerne/ także mogą wykonywać zadania związane ze zwalczaniem odwodów. W tym przypadku, zadania te są wykonywane zgodnie z planem tych armii.

3.2. Działania bojowe armii lotniczej podczas wykonywania zadań w warunkach niestosowania broni jądrowej.

Działania bojowe armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu w warunkach niestosowania broni jądrowej charakteryzują się szeregiem właściwości: znacznie wzrasta rola lotnictwa frontowego w takiej operacji; po rozpoczęciu działań wojennych konieczne jest ześrodkowanie wysiłku lotnictwa na walce o panowanie w powietrzu, nawet kosztem niewykonywania innych zadań; zachowania w gotowości do wykonania pierwszego zmasowanego uderzenia jądrowego części sił lotnictwa z bronią jądrową na pokładach jako tzw. "rzut jądrowy" armii lotniczej; wzrasta także znaczenie lotniczego wsparcia natarcia wojsk lądowych oraz walki z odwodami przeciwnika; konieczność wydzielania większych sił do niszczenia i obezwładnienia środków OPL nieprzyjaciela. W czasie prowadzenia działań bojowych przez armię lotniczą w operacji zaczepnej frontu w warunkach niestosowania broni jądrowej, jej sukcesy będą zależały od umiejętnego, kolejnego ześrodkowywania wysiłków na głównych kierunkach uderzenia wojsk lądowych i na wykonywaniu najważniejszych zadań. Rozstrzygające znaczenie dla działań armii lotniczej w tych warunkach będzie miało wywalczenie panowania w powietrzu.

3.2.1. Niszczenie raketowych środków przenoszenia broni jądrowej i lotnictwa nieprzyjaciela.

W warunkach niestosowania broni jądrowej, armia lotnicza weźmie udział w operacji powietrznej prowadzonej na TDW w celu rozgromienia zgrupowań lotniczych i zniszczenie raketowych środków przenoszenia broni jądrowej nieprzyjaciela.

Działania bojowe armii lotniczej mogą się rozpocząć od wykonania pierwszego zmasowanego uderzenia w ramach operacji powietrznej. Lotnictwo armii lotniczej w tym czasie, oprócz wykonywania zmasowanego uderzenia, może brać udział w bitwach i walkach powietrznych związanych z tym uderzeniem oraz z odpieraniem pierwszego nalotu lotnictwa nieprzyjaciela. W toku operacji powietrznej część sił - przede wszystkim lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego - może wspierać wojska armii ogólnowojskowych pancernych, działające na głównym kierunku uderzenia frontu.

Wynika z tego, że w początkowym okresie działań wojennych prowadzonych w warunkach niestosowania broni jądrowej, do głównych zadań armii lotniczej zaliczyć można: niszczenie lotnictwa nieprzyjaciela na lotniskach i lotnicze wsparcie wojsk armii.

Armia lotnicza w ciągu półtora - dwóch pierwszych dni działań wojennych będzie zwalczać lotnictwo nieprzyjaciela w ramach operacji powietrznej. Następnie będzie prowadzić działania urzutowane przeciw lotnictwu przeciwnika w celu utrzymania panowania w powietrzu w toku operacji zaczepnej frontu. W wyniku operacji powietrznej oraz działań urzutowanych, prawdopodobnie uda się całkowicie zniszczyć i obezwładnić lotnictwo taktyczne nieprzyjaciela.

Nieprzyjaciel może jednak odtwarzać lub uzupełniać swoje siły, перебазując lotnictwo z innych TDW lub z terytoriów zamorskich. W związku z tym konieczne jest utrzymywanie osiągniętych w toku operacji powietrznej rezultatów, poprzez wykonywanie dalszych uderzeń na lotniska nieprzyjaciela oraz niszczenie jego lotnictwa w bitwach i walkach powietrznych. Działania armii lotniczej w celu niszczenia samolotów nieprzyjaciela na lotniskach konieczne są przede wszystkim w okresach poprzedzających wprowadzenie do bitwy drugiego rzutu frontu, w czasie odpierania przeciwuderzeń odwodów operacyjnych nieprzyjaciela i forsowania dużych przeszkód wodnych.

Rakietowe środki napadu jądrowego nieprzyjaciela stwarzają ciągle potencjalne zagrożenie dla nacierających wojsk frontu, nawet w warunkach niestosowania broni jądrowej. W związku z tym, są one dla armii lotniczej obiektami działań o pierwszo-

rzędnym znaczeniu w operacji powietrznej i w toku całej operacji zaczepnej frontu. Cała odpowiedzialność za zwalczanie tych środków spada na armię lotniczą, ponieważ wojska rakiotowe w tych warunkach jedynie dysponują w gotowości do wykonania uderzeń jądrowych, a zasięg ognia artylerii nie pozwala na zwalczanie rakiet operacyjno-taktycznych nieprzyjaciela.

Z walką o panowanie w powietrzu wiążą się ściśle działania lotnictwa myśliwskiego prowadzone w ramach osłony wojsk i obiektów tyłowych frontu. Dla armii lotniczej osłona wojsk i obiektów tyłowych, w warunkach niestosowania broni jądrowej, ma wyjątkowo duże znaczenie.

W tych bowiem warunkach lotnictwo nieprzyjaciela dysponując ukryciami na lotniskach, poniesie znacznie mniejsze straty od naszych uderzeń, niż w działaniach prowadzonych w warunkach stosowania broni jądrowej. W związku z tym, będzie mogło wykonywać zmasowane naloty większymi siłami oraz prowadzić działania bojowe z większym natężeniem. Spowoduje to konieczność zwiększonego natężenia działań własnego lotnictwa myśliwskiego, w porównaniu z natężeniem działań w warunkach stosowania broni jądrowej. Lotnictwo myśliwskie będzie zmuszone do prowadzenia grupowych walk powietrznych, które w szeregu wypadkach przekształcą się w bitwy powietrzne.

3.2.2. Lotnicze przygotowanie natarcia.

W warunkach niestosowania broni jądrowej, armia lotnicza będzie brała udział w lotniczym przygotowaniu natarcia na kierunkach przełamania zawczasu przygotowanych rubieży obronnych przeciwnika. Szczególna cecha tego zadania polega na tym, że jest ono wykonywane według planu frontu. Znaczy to, że nie jest w tym wypadku wykorzystywany limit lotów bojowych przydzielany armiom ogólnowojskowym /armii pancernej/.

Skład i ilość sił armii lotniczej wydzielanych do lotniczego przygotowania natarcia zależy od szerokości odcinka przełamania, charakteru obrony nieprzyjaciela i liczby obiektów, które nie będą zwalczane przez artylerię.

W pierwszym dniu operacji zaczepnej frontu, gdy główne siły armii lotniczej będą działały w operacji powietrznej, do wyko-

niania zadania lotniczego przygotowania natarcia może być wydzielone nie więcej niż jeden - dwa pułki lotnictwa myśliwsko-szturmowego lub myśliwsko-bombowego. W związku z tym, lotnictwo powinno zwalczać jedynie najważniejsze obiekty, takie jak: baterie startowe rakiet operacyjno-taktycznych, odwody brygadowe i dywizyjne, artylerię na stanowiskach ogniowych i stanowiska dowodzenia wojsk lądowych nieprzyjaciela.

Potrzeby wojsk lądowych w zakresie lotniczego przygotowania natarcia mogą wynikać także w toku operacji, na przykład, podczas przełamywania pośrednich rubieży obronnych lub forsowania szerokich przeszkód wodnych.

Prowadzenie działań związanych z ogniowym przygotowaniem ataku w zasadniczy sposób zależy od stopnia rozpoznania środków ogniowych nieprzyjaciela. W związku z tym, lotnictwo rozpoznawcze jeszcze przed podejściem własnych wojsk do rubieży obronnych nieprzyjaciela i rozpoczęciu ogniowego przygotowania ataku, powinno wykryć i umiejscowić obiekty działań lotnictwa i artylerii.

3.2.3. Niszczenie i obezwładnienie odwodów.

W warunkach niestosowania broni jądrowej, lotnictwo będzie jedynym środkiem walki z głębiej położonymi odwodami nieprzyjaciela. Armia lotnicza może zwalczać te odwody samodzielnie lub we współdziałaniu ze związkami taktycznymi /oddziałami/ lotnictwa dalekiego zasięgu.

Biorąc pod uwagę możliwość wydzielenia przez armię lotniczą stosunkowo niewielkich sił do walki z odwodami oraz znacznie mniejsze możliwości tych sił stosujących tylko konwencjonalne środki rażenia, cele działań na odwody z zasady będą ograniczone do ich obezwładniania lub zatrzymania. W związku z tym, może się okazać bardziej opłacalne wykonywanie uderzeń przede wszystkim na węzły komunikacyjne, mosty, przeprawy i inne wąskie przejścia na drogach marszu odwodów.

Do wykonywania tych zadań wykorzystuje się lotnictwo bombowo-rozpoznawcze, myśliwsko-bombowe i myśliwsko-szturmowe.

4. Przejście armii lotniczej do działań bojowych z zastosowaniem broni jądrowej.

Przejście od działań z użyciem tylko środków konwencjonalnych do działań z zastosowaniem środków jądrowych może nastąpić w różnych warunkach. W jednym wypadku nieprzyjaciel może prowadzić działania obronne, w drugim zaś może przechodzić do przeciwmatarcia. Z analizy ćwiczeń prowadzonych przez siły zbrojne NATO wynika, że potencjalny przeciwnik może przejść do stosowania broni jądrowej najczęściej w sytuacji kryzysowej, wówczas kiedy wystąpi realna groźba rozbitcia jego wojsk pierwszego rzutu operacyjnego.

Nieprzyjaciel może w różny sposób rozpocząć stosowanie broni jądrowej. Początkowo może on ją użyć w ograniczonej skali stosując tylko operacyjno-taktyczne środki przenoszenia broni jądrowej, a następnie przejść do nieograniczonego zastosowania broni jądrowej. Może on też od początku zastosować broń jądrową bez żadnych ograniczeń.

Różne może być też w tym okresie położenie wojsk frontu. Wojska frontu na jednym kierunku mogą nacierać, na innych - przełamywać obronę lub odpierać przeciwwuderzenie odwołów nieprzyjaciela. Niezależnie od położenia wojsk frontu, wojska raketowe i armia lotnicza w toku operacji zaczepnej powinny ciągle utrzymywać niezbędne siły do natychmiastowego wykonania uderzeń jądrowych. Wysokie wymagania w zakresie gotowości bojowej do wykonania pierwszego zmasowanego uderzenia jądrowego powodują konieczność wcześniejszego przeprowadzenia odpowiednich przedsięwzięć. W warunkach niestosowania broni jądrowej wszystkie rodzaje rozpoznania wojskowego, a w tym przede wszystkim rozpoznanie powietrzne, powinny systematycznie ustalać skład i rozmieszczenie obiektów przewidywanych do niszczenia w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym. Lotnictwo rozpoznawcze powinno obserwować ruchy tych obiektów oraz wykrywać nowe obiekty. Wszystkie środki rozpoznania powinny także wykrywać wszelkie przedsięwzięcia wskazujące na przygotowanie się nieprzyjaciela do zastosowania broni jądrowej. Terminowe wykrycie tych przedsięwzięć umożliwi wojskom frontu wykonanie uprzedzającego uderzenia jądrowego. Takie zaś uderzenie stworzy pomyślne warunki do prowadzenia

operacji zaczepnej frontu z zastosowaniem broni jądrowej.

W toku operacji prowadzonej w warunkach niestosowania broni jądrowej, na podstawie danych rozpoznania wojskowego, systematycznie koryguje się i konkretyzuje plan wykonania pierwszego uderzenia jądrowego frontu. Zmienia się lub precyzuje obiekty uderzeń jądrowych, ustala się nowe zadania dla wojsk raketowych i lotnictwa oraz odpowiednio do tego uściśla się współdziałanie pomiędzy lotnictwem, wojskami raketowymi i pozostałymi rodzajami wojsk frontu, biorącymi udział w pierwszym uderzeniu jądrowym. W tym czasie istotne znaczenie ma systematyczne korygowanie liczby samolotów wchodzących w skład tzw. "rzutu jądrowego" armii lotniczej oraz zapewnienie właściwych warunków bezpieczeństwa bazowania samolotów wchodzących w skład tego rzutu. Warunki te można osiągnąć poprzez: rozśrodkowanie samolotów - nosiocieli broni jądrowej na lotniskach, dokonywanie manewru lotniskowego tych samolotów w sposób skryty, ukrywanie samolotów w schronach oraz stosowanie różnych przedsięwzięć maskujących.

Działania bojowe armii lotniczej w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu, wykonywanym w toku operacji zaczepnej, różnią się w zasadniczy sposób od tych działań w uderzeniu jądrowym wykonywanym na początku wojny. W toku operacji zaczepnej skład i rozmieszczenie obiektów planowanych do niszczenia bronią jądrową będzie się bowiem ciągle zmieniał, wzrośnie liczba obiektów ruchomych przewidywanych do zwalczania bronią jądrową. Część obiektów, w trakcie prowadzenia działań środkami konwencjonalnymi, zostanie zniszczona.

Wszystko to spowoduje konieczność systematycznego precyzowania zadań dla sił przewidywanych do wzięcia udziału w pierwszym zmasowanym uderzeniu oraz dokonywania zmian w podziale celów pomiędzy wojska raketowe i lotnictwo.

Wojska obydwu przeciwstawnych stron przed pierwszym zmasowanym uderzeniem z zasady będą w pełni rozwinięte, a dywizje pierwszego rzutu frontu znajdą się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Pozwoli to na zastosowanie w szerszym zakresie rakiet taktycznych.

W toku działań bojowych prowadzonych środkami konwencjonalnymi wojska raketowe i lotnictwo poniosą straty. W związku z tym, liczba ładunków jądrowych, użyta w pierwszym zmasowanym uderze-

niu wykonywanym w toku operacji zaczepnej, może być mniejsza, niż w takim uderzeniu wykonywanym na początku wojny.

Do głównych zadań lotnictwa, wykonywanych w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym frontu w toku operacji zaczepnej, zalicza się: zniszczenie raketowych i lotniczych zgrupowań nieprzyjaciela; zniszczenie składów broni jądrowej; rozbicie głównych zgrupowań wojsk lądowych, w tym przede wszystkim - pancernych. Ponadto w tym uderzeniu będą także wykonywane takie zadania, jak: dezorganizacja dowodzenia wojskami nieprzyjaciela, dezorganizacja działalności systemu komunikacyjnego przeciwnika w pasie działań frontu oraz jego przedsięwzięć mobilizacyjnych.

Z A K O Ń C Z E N I E
=====

Armia lotnicza, jako podstawowy związek operacyjny lotnictwa frontowego, jest przeznaczona przede wszystkim do wykonywania zadań w ramach frontowych operacji zaczepnych i obronnych. Oprócz tych zadań, armia ta może wykonywać zadania w operacjach powietrznych oraz w operacjach powietrzno-desantowych lub kombinowanych operacjach desantowych.

Prezentowane opracowanie, zgodnie z tematem, ujmuje więc najważniejszą część obszernej problematyki związanej z działaniami bojowymi armii lotniczej we współczesnych operacjach frontowych. Aby uniknąć zbytecznych powtórzeń, zawarto w nim jedynie podstawowe zagadnienia związane z tematem.

Ich rozwinięcie znajduje się w szeregu innych wydawnictwach.

Do opanowania całości problematyki związanej z działaniami bojowymi armii lotniczej niezbędne jest przestudiowanie, oprócz niniejszego opracowania, pozostałych materiałów dotyczących wykonywania różnych zadań przez armię lotniczą w operacji zaczepnej frontu.

OPRACOWALI:

Jerzy Machura

płk dop. dr Jerzy MACHURA

Zygmunt Grzęda

płk dr Zygmunt GRZĘDA

~~445589~~
BIBLIOTEKA LOTNICTWA I SŁ. W.
Instytut Lotnictwa i Służby
1948

Wydrukowano w 100 egz.
Egz. Nr 1-100 Bibl. Gł. OZS
Wyk. płk Machura
Nr PF-2420/WW

